MUŽ I ŽENA

GLASNIKOVE SG KNJIŽICE 11

MUŽ I ŽENA

Po englezkom priredio

MIROSLAV VANINO D. I.

ZAGREB 1945

S DOPUŠTENJEM NADBISKUPSKOG DUHOVNOG STOLA, ZAGREB, 11. X. 1944. BR. 7180 I REDOVNIČKOG POGLAVARSTVA, ZAGREB, 22. IX. 1944. BROJ 4
ČETVRTO IZDANJE — TISKANO U VELJAČI 1945., 5—15

TISKARA »GLASNIK«, (IVAN NIKOLIĆ), ZAGREB, 1945.

PREDGOVOR

Obitelj je temelj ljudskoga družtva. Ženitba je veza obiteljske zajednice. Zato blagostanje družtva najviše stoji do čistoće i neporočnosti ženitbe.

Danas, kad osim djece svete Matere Crkve riedko smatraju ženitbu nečim višim a ne pukim ugovorom, od prieke je potrebe, da se vjernici pouče o naravi i o dužnostima ovoga velikoga sakramenta. Krivo javno mišljenje lako oprašta zloću razstave, koja preotimlje mah; domovi bez djece postali su moda. Ako hoćemo da družtvo dalje postoji, treba u suvremenom svietu obnoviti drevnu svetost ženitbe, što ju je njegovala i branila sveta Mati Crkva.

Ovoj je malenoj knjižici zadaća velika: ona hoće da brani svetost ženitbenoga staleža i dostojanstvo otčinstva i materinstva; hoće da odredi dužnosti i međusobne odnošaje muža i žene; hoće da upozori naš narod na zloporabe, kojima je često izložena ženitba u suvremenom družtvu. Ta je knjižica dosta kratka i za najzaposlenijeg čovjeka, dosta znanstvena i za najučenijeg, a opet dosta jednostavna i za zadnjeg pučanina.

Naša je žarka želja, da bi mnoge naučila ljubiti i poštivati veliki sakramenat ženitbe.

J. Kardinal GIBBONS.

I. SAKRAMENAT ŽENITBE

1. Što je ženitba!

Ženitba je sakramenat Novoga Zavjeta; on daje milost, kojom se posvećuje zakonita veza muža i žene za zakonito rađanje i kršćansko uzgajanje djece.

2. Mogu li se kršćani uzeti, a da ne prime sakramenta ženitbe!

Kršćani se ne mogu uzeti, a da ne prime sakramenta ženitbe.

3. Jesu li ženitbeni ugovor i sakramenat ženitbe jedno te isto!

Ženitbeni ugovor i sakramenat ženitbe jesu za kršćane jedno te isto.

4. Šta veli sveti apostol Pavao o ženitbenoj vezi!

Sv. Pavao veli: »Žena je vezana zakonom, dok joj muž živi; no ako joj muž umre, ona je slobodna; neka se uda, za koga hoće« (I. Kor. 7, 39).

5. Da li je igda katolička Crkva dopustila razvrgnuće braka, kojim se razkida sama ženitbena veza!

Katolička Crkva nije za devetnaest vjekova nikada dopustila razvrgnuće braka.

6. Šta treba reći o onima, koji su se dali građanski razstaviti ili razvjenčati!

Koji su se dali građanski razstaviti, još su muž i žena, kao što su i prije bili.

7. Šta valja suditi o razstavljenim osobama, koje se nanovo »vjenčaju«!

Razstavljene osobe, koje se nanovo »vjenčaju«, nisu doista vjenčane.

8. Šta kaže Isus Krist o ženitbi i razstavi!

Isus Krist kaže: »Svaki, koji pušta ženu svoju i uzima drugu, čini preljub; i koji se ženi puštenom, čini preljub« (Lk 16, 18).

9. Da li dopušta katolička Crkva, da se vjenčane osobe razstanu!

Katolička Crkva zbog važnih razloga kadšto dopušta vjenčanima, da se razstanu; no oni ipak do smrti ostaju muž i žena. To se zove »razstava od stola i postelje«.

10. Da li se mogu nanovo vjenčati oni katolici, kojima se dopustilo, da se razstanu!

Katolici, kojima se dopustilo, da se razstanu, ne mogu se ni zbog kojeg

razloga ponovno vjenčati, dokle god živi bračni drug pa ni u kojoj drugoj crkvi ili vjeroizpoviesti, jer takvo vjenčanje nije pred Bogom brak nego priležničtvo. Osim toga katolici, koji se vjenčaju pred nekatoličkim vjerskim službenikom, padaju u izobćenje iz Crkve i od toga ih može osloboditi jedino biskup (ili za to ovlašteni svećenik) (Canon 2319. § 1).

11. U kojem se slučaju može ženitba proglasiti nevaljanom!

Ženitba se može proglasiti nevaljanom samo onda, kad je bila već od početka nevaljana.

II. VLAST CRKVE NA ŽENITBU

12. Pred kim se po crkvenoj zapoviedi imadu katolici vjenčati!

Katolici se imadu vjenčati pred mjestnim župnikom.

13. Smiju li se katolici vjenčati i pred svakim drugim svećenikom, a ne samo pred župnikom!

Katolici se uviek smiju vjenčati pred mjestnim biskupom ili pred svakim

svećenikom, kojega zato ovlasti mjestni župnik ili mjestni biskup.

14. Što je potrebito, da ženitbeni ugovor bude valjan!

Da ženitbeni ugovor bude valjan, moraju oboje, muž i žena, slobodne volje pred ovlaštenim svećenikom i pred dva svjedoka izjaviti, da se uzimaju za muža i ženu.

15. Kakvu zadaću vrši svećenik kod vjenčanja!

Svećenik je službeni svjedok od Crkve postavljen, da odluči, da li je ženitba zakonita, da li se upotriebio oblik (forma) određen za ovaj sakramenat; da vidi, da su stranke kako treba razpoložene; da zaštiti i da primi njihovo pristajanje i da blagoslovi njihovu vezu.

16. Tko zapravo podjeljuje sakramenat ženitbe!

Sakramenat ženitbe podjeljuju sebi zapravo sami ženitbeni drugovi, jer oni sami čine ugovor.

17. Što valja reći o katolicima, koji idu da se »vjenčaju« pred činovnikom ili pred službenikom druge vjere!

Katolici, koji se »vjenčaju« pred činovnikom ili pred službenikom druge vje-

re, nisu muž i žena, nego živu u grie-hu, dok živu zajedno. (Tako je nakon dekreta Svete Stolice »Ne temere« od 2. kolovoza 1907., kao i nakon novog crkvenog zakonika, koji vriedi od 19. svibnja 1918. To se ne odnosi na že-nitbe nekatolika).

18. Mogu li se ovakovi katolici valjano iz-povjediti i pričestiti?

Ovakovi katolici, koji živu kao muž i žena a nisu vjenčani, kako Crkva pro-pisuje, ne mogu se valjano ni spaso-nostno izpovjediti ni pričestiti, dokle-god se ne ostave grieha.

19. Šta mogu učiniti oni katolici, koji su se »vjenčali« pred kim drugim, a ne pred ovlaštenim svećenikom?

Katolici, koji su otišli drugome, da se »vjenčaju«, moraju poći k župniku i s njim urediti, da se pravo vjenčaju.

20. Zašto ima jedino Crkva pravo na kršćan-sku ženitbu?

Jedino Crkva ima pravo na kršćansku ženitbu zato, jer je ženitba jedan od sedam sakramenata, koje je Isus Krist dao Crkvi, da njima upravlja.

21. Ima li država kakovo pravo s obzirom na ženitbu?

Država ima pravo ravnati čisto građan-ske učinke ženitbe, napose one, što se odnose na nasljedstvo.

22. Tko ima pravo uređivati ženitbe nekršte-nih?

Država ima pravo uređivati ženitbe nekrštenih.

23. Ima li Crkva vlast nad ženitbom nekršte-nih?

Crkva nema vlasti nad ženitbom ne-krštenih; oni nisu vezani njezinim za-konima.

III. MJEŠOVITE ŽENITBE

24. Što je mješovita ženitba?

Mješovita je ženitba veza katolika s krštenim nekatolikom.

25. Zabranjuje li Crkva mješovite ženitbe?

Crkva zabranjuje mješovite ženitbe.

26. Zašto zabranjuje Crkva mješovite ženitbe?

Crkva zabranjuje mješovite ženitbe za-to, jer se protive idealu (uzoru) kršćan-ske ženitbe i jer je pogibao, da kato-lička stranka izgubi vjeru ili odnemari vjerski život, i da se djeca krste i od-goje u krivoj vjeri.

27. Što je ideal kršćanske ženitbe?

Ideal je kršćanske ženitbe doživotna veza ljubavi i sloge između muža i žene.

28. Zašto ne može ovakova veza postojati u mješovitim ženitbama?

Ovakova veza ne može postojati u mješovitim ženitbama, jer su muž i žena razdvojeni u vjeri, a vjera je najvažnija stvar u ljudskom životu.

29. Da li Crkva ikada dopušta mješovite ženitbe?

Crkva kadkada dopušta mješovite ženitbe radi važnih razloga.

30. Uz koje pogodbe dopušta Crkva mješovite ženitbe?

Kad ima koji važan razlog, Crkva dopušta mješovitu ženitbu, ali samo onda, kad obje stranke obećaju ono, što se zahtieva za očuvanje vjere.

31. Što zahtieva Crkva od nekatolika?

Crkva zahtieva od nekatolika, da dopusti katoličkoj stranci slobodno i nesmetano vršenje svoje vjere.

32. Što zahtieva Crkva za djecu mješovitih ženitba?

Crkva zahtieva, da sva djeca rođena

iz mješovitih ženitba budu krštena i odgojena katolički.

33. Na što obvezuje Crkva katolika, da čini za nekatolika?

Crkva obvezuje katolika, da nastoji obratiti nekatolika, napose tim, da se za njega moli i da mu daje dobar primjer.

34. Kako se obavlja mješovito vjenčanje?

Mješovito se vjenčanje obavlja bez sv. Mise, bez ženitbenoga blagoslova i izvan crkve (obično u sakristiji).

IV. ŽENITBENE ZAPREKE

35. Je li valjana ženitba među krvnom rodbinom?

Među krvnom rodbinom nevaljana je ženitba i to do trećega koljena uključivo u pobočnoj lozi, a u izravnoj lozi u svakom koljenu.

36. Koga uključuje treće koljeno rodbinstva u pobočnoj lozi?

Treće koljeno rodbinstva u pobočnoj lozi uključuje djecu bratića, sestrića, nećaka i nećakinja.

37. Koji su u rodu u izravnoj lozi?

U izravnoj su lozi u rodu djeca s roditeljima, unučad s djedom i bakom, praunučad s pradjedom i prabakom i t. d.

38. Da li je valjana ženitba između osoba vezanih tastbinom ilili svojtom (affinitas)?

Ženitba između osoba vezanih tastbinom (svojtom) osnovanoj na valjanoj ženitbi, nevaljana je do drugoga koljena u pobočnoj lozi i u svim koljenima izravne loze.

39. Tko pripada muževoj tastbini (svojti) u drugom koljenu pobočne loze?

Ženini krvni srodnici do drugoga koljena u pobočnoj lozi pripadaju muževoj tastbini (svojti) u drugom koljenu.

40. Tko pripada ženinoj tastbini (svojti) do drugoga koljena pobočne loze?

Ženinoj tastbini (svojti) drugoga koljena pobočne loze pripadaju krvni srodnici muževi do drugoga koljena pobočne loze.

41. Je li valjana ženitba između krstnih kumova i kumčadi?

Ženitba između kumova i kumčadi nevaljana je, ako je sklopljena bez dopuštenja crkvene vlasti. (Pazi: 1. Ne

postoji zapreka između krstnih kumova i roditelja njihove kumčadi. 2. Kumstvo na potvrdi ne čini zapreke.)

42. Je li valjana ženitba između osobe, koja je krstila, i one od nje krštene?

Bez dopuštenja crkvene vlasti nevaljana je ženitba između osobe krštene i one, koja ju je krstila. (Radi se o slučaju, da je u životnoj opasnosti krstio koji svjetovnjak).

43. Da li je vjenčanje zabranjeno u stanovito doba godine?

Zabranjeno je s v e č a n o vjenčanje od Čiste sriede (Pepelnice) do Uzkrsa uključivo, pa od prve adventske nedjelje do Božića uključivo.

44. Smije li se ipak u to doba vjenčati?

Vjenčati se smije i u ovo doba, ali bez sv. Mise sa svečanim blagoslovom, a oni, koji se vjenčaju u zabranjeno vrieme, neka se čuvaju prekomjerne vanjske proslave.

45. Kada čine strah ili nasilje ženitbu nevaljanom?

Ženitba je nevaljana, kad vanjska sila ili prietnja nepravedno uzrokuje takav strah ili takovo nasilje, da je osoba,

da bi se oslobodila zla, prisiljena sklopiti ženitbu. Ženitbe ne čine nevaljane nijedan drugi strah ili nasilje, makar utjecao na sklapanje ženitbe.

46. Ima li osobâ, koje ne mogu sklopiti valjane ženitbe radi naravne mane?

Koje su osobe p r i j e ženitbe trajno nemoćne za rađanje djece, bio to muž ili žena, bilo to poznato drugoj stranci ili ne, bilo absolutno (prema kojojgod osobi) ili relativno, (samo prema onoj, s kojom su se vjenčali), one ne mogu sklopiti valjane ženitbe.

47. Čini li neplodnost ženitbu nevaljanom?

Neplodnost ne čini ženitbu nevaljanom.

48. Šta valja činiti, kad se naslućuje velika naravna mana?

Kad se naslućuje velika naravna mana, neka stranke stvar tako saobće, da se mogne zaiskati sud priznatih liečnika.

49. U kojoj dobi života mogu se vjernici valjano vjenčati?

Crkva traži, da je mužkarac navršio 16 godina, a ženska 14 godina. Ako se vjenčaju prije te dobi, ženitba im nije valjana. No obćenito se smatra zrelom

dobi za mladića navršena 18. godina, a za djevojku navršena 15. godina, te Crkva ženitbu u ranijoj dobi vrlo nerado dopušta.

50. Može li onaj, koji je primio više svećeničke redove, valjano sklopiti ženitbu?

Onaj, koji je valjano primio jedan od viših svećeničkih redova (subđakonat, đakonat ili prezbiterat) ne može više valjano sklopiti ženitbe zbog zapreka reda.

51. Mogu li redovnici ili redovnice valjano sklopiti ženitbu?

Redovnici ili redovnice, koji su položili svečane vječne zavjete, ne mogu više valjano sklopiti ženitbe. Ako su položili samo jednostavne zavjete, bili oni vječni ili privremeni, mogu doduše valjano sklopiti ženitbu, ali težko grieše i padaju u izobćenje, učine li to bez oprosta od zabrane zavjeta.

52. Ima li još koja druga zabrana zbog zavjeta?

Ako je tko zavjetovao vječitu čistoću ili djevičanstvo ili da se ne će ženiti (udati), ili ako se zavjetovao, da će stupiti u koji red ili da će primiti svećeničke redove, onda se ne smije že-

niti (udati) prije, nego je dobio oprost od zavjeta.

53. Da li je valjana ženitba, ako bi se tko ženio bez oprosta od spomenutih zavjeta?

Ženitba mu je valjana, ali težko grieši.

54. Da li je valjana ženitba, koju sklopi mužkarac sa ženskom osobom, djevojkom ili udovicom, koju je oteo s namjerom, da ju oženi?

Kad je koji mužkarac oteo koju žensku s namjerom, da ju oženi, pa se s njome zaista vjenča prije, nego je pusti iz svoje vlasti, onda mu je ženitba nevaljana zbog zapreke otmice.

55. Ako oteta ženska očituje pred župnikom, da dragovoljno pristaje na ženitbu s otmičarom, da li je i onda ženitba nevaljana?

I ako oteta ženska očituje pred župnikom, da dragovoljno sklapa ženitbu s otmičarom, ipak ženitba nije valjana.

56. Ako mužkarac nije oteo žensku, nego je protupravno, u namjeri, da s njome sklopi ženitbu, drži u svojoj vlasti na onom mjestu, gdje je ona boravila, ili kamo je dragovoljno došla, da li je i onda takva ženitba nevaljana?

Ako mužkarac drži protupravno u svojoj vlasti koju žensku u mjestu, gdje je ona boravila, ili kamo je dragovoljno došla, da sklopi s njime ženitbu prije, nego je odpusti iz svoje vlasti, onda ni ova ženitba nije valjana zbog zapreke otmice.

57. Šta dakle treba činiti mužkarac, koji želi sklopiti ženitbu s otetom ženskom, ili s takvom, koju je protupravno držao u svojoj vlasti?

Ako mužkarac, koji je oteo ili protupravno držao u svojoj vlasti žensku s namjerom, da s njome sklopi ženitbu, želi, da taj brak bude valjan, treba da ju prije ženitbe odpusti iz svoje vlasti, tako da ona bude od njega odieljena i na sigurnom i slobodnom mjestu. Time prestaje zapreka.

58. Kad je ženitba nevaljana zbog zapreke zločina?

Zbog zapreke zločina je ona ženitba nevaljana, koju sklapaju osobe, od kojih je bar jedna prije ženitbe bila vjenčana (oženjen, udata), te su za života zakonitog druga počinili preljub, a uz to sebi izmjenično obećali, da će stupiti u brak nakon smrti pomenutog zakonitog druga, ili koje su za života zakonitog bračnog druga sklopile t.

zv. građanski brak ili brak pred službenikom druge vjere.

59. Ima li još koja vrsta zapreke zločina?

Zapreka zločina je i onda, ako se dvie osobe ogrieše preljubom o zakoniti brak, i podjedno jedna od njih ubije svoga ženitbenog druga; ili ako zajedničkim djelovanjem svoga sukrivca u preljubu uzrokuju smrt ženitbenoga druga jedne ili druge stranke, ma da se nisu ogriešile preljubom.

60. Ima li još koja zapreka, koja čini ženitbu nevaljanom?

Ima još zapreka javne ćudorednosti, koja čini ženitbu nevaljanom. Ova se zapreka sastoji u tom, što osobe, koje su međusobno sklopile nevaljanu ženitbu ili živjele u javnom (notornom) priležničtvu (konkubinatu), ne mogu valjano sklopiti ženitbe sa srodnicima druge stranke do drugoga koljena izravne loze.

V. ŽENITBENI OZIVI

61. Što su ženitbeni ozivi?

Ženitbeni ozivi jesu tri javna oglašivanja ženitbe učinjena na tri nedjelje ili blagdana uzastopce.

62. Zašto se ti ozivi obavljaju?

Ti se ozivi obavljaju zato, da se odkriju ženitbene zapreke i zabrane, ako bi ih možda bilo; da se zaprieče tajna vjenčanja i da se vjernici pomole za one, koji će se vjenčati.

63. Da li nastaje za vjernike kakva dužnost od javnih oziva?

Vjernici su dužni da priobće svaku ženitbenu zapreku, za koju znadu.

VI. MILOSTI SAKRAMENTA ŽENITBE

64. Daje li sakramenat ženitbe posebnu kakvu milost?

Sakramenat ženitbe daje mužu i ženi milost, da živu u miru i ljubavi i da odgajaju djecu za Boga.

65. Zašto su nekoje ženitbe nesretne?

Nekoje su ženitbe nesretne zato, što

muž i žena zanemaruju milost, koju su primili.

66. Šta treba da čine muž i žena, da se okoriste milošću ženitbe?

Da se okoriste milošću ženitbe, muž i žena neka budu blagi i neka vjerno vrše dužnosti svoga staleža.

67. Koje su dužnosti žene?

Dužnosti žene jesu: da bude kao kraljica obiteljskoga doma, da pomaže svoga muža i da bude majka i čuvarica svoje djece.

VII. PRIPRAVA ZA SAKRAMENAT ŽENITBE

68. Je li ženitba svet stalež?

Ženitba je svet stalež, Crkva ga blagoslivlje i poštuje.

69. U kakvom stanju mora im biti duša, kad prima sakramenat ženitbe?

Da dostojno primiš sakramenat ženitbe, moraš biti u stanju milosti.

70. Kako ću biti siguran, da sam u stanju milosti?

Da budeš siguran, da si u stanju milosti, primi sakramenat pokore (izpovied).

71. Kako dolikuje primiti sakramenat ženitbe?

Sakramenat ženitbe dolikuje primiti prije Mise, u kojoj svećenik daje posebni blagoslov ženi.

72. Što valja moliti od Boga prije vjenčanja?

Prije vjenčanja moli Boga, neka ti udieli milost, da dostojno primiš ovaj veliki sakramenat.

73. Kako treba da mi je razpoložena duša prije vjenčanja?

Prije vjenčanja nastoj razumjeti dostojanstvo ženitbe i svetost svrhe, za koju je od Boga naređena.

74. Treba li prije vjenčanja primiti sv. Pričest?

Svakako treba prije vjenčanja primiti sv. Pričest.

75. Čega treba da se čuvam na svoj svatbeni dan?

Na svoj svatbeni dan čuvaj se, da te vanjski sjaj i veselje tako ne osvoje, da bi zaboravio one velike milosti, što si ih primio sv. sakramentima pokore, Pričesti i ženitbe.

VIII. ŽENITBENA OBEĆANJA

76. Što obećaju oni, koji se vjenčaju!

Koji se vjenčaju, obećavaju svečano, da će živjeti zajedno u miru i ljubavi i vjernosti, dok ih smrt ne razstavi.

77. Kakva ljubav treba da postoji između muža i žene!

Između muža i žene treba da postoji čista i nesebična ljubav, koja će ih pratiti združene kroz sve patnje i tegobe ljudskoga življenja.

78. Kakova vjernost treba da postoji između muža i žene!

Između muža i žene valja da postoji takova vjernost, da se uklone i najmanjoj pogibli i sumnji nevjere.

79. Da li su ženitbeni drugovi dužni da se brinu za spasenje svoga ženitbenog druga!

Muž i žena moraju jedno za drugo sve učiniti, da im se duše spasu.

80. Kako mogu muž i žena najbolje među sobom mir očuvati!

Da očuvaju mir, muž i žena moraju strpljivo podnositi slaboće i pogrješke svog ženitbenog druga.

81. Je li itko savršen i bez mana!

Nitko nije savršen i bez mana; svatko ima barem po koju pogrješku.

82. Čime rodi neprestano prigovaranje!

Neprestano prigovaranje zbog mana i pogrješaka često puta iztjera sreću iz kuće.

83. Što valja reći o nestrpljivosti i svadljivosti!

Nestrpljivost i svadljivost jesu zle navike; lako se steku, te gone sreću iz kuće.

84. Koja mora biti prva želja muža i žene za njihov dom!

Oboje, muž i žena, neka nastoje, da im dom bude mjesto, gdje vladaju mir i sreća.

85. Kako opisuje sveti Pavao odnošaju između muža i žene!

Sv.Pavao veli: »Žena neka se pokorava svome mužu kao Gospodinu, jer je muž glava ženi, kao što je i Krist glava Crkvi; on je spasitelj tiela. Ali kao što se Crkva pokorava Kristu, tako i žene svojim muževima u svemu. Muževi ljubite svoje žene, kao što je i Krist ljubio Crkvu i sebe samoga predao za nju« (Efež. 5, 22-25).

IX. SVRHA ŽENITBE

86. Koju je svrhu Bog dao ženitbi?

Bog je ženitbi dao svrhu, da rađa i odgaja djecu za njega.

87. Koji je najveći blagoslov, što može zapasti muža i ženu?

Najveći blagoslov, što može zapasti muža i ženu, jest to, da ih Bog obdari s mnogo djece.

88. Šta valja reći o onima, koji se tuže, da ne mogu hraniti velike obitelji?

Koji se tuže, da tobože ne mogu hraniti velike obitelji, oni nemaju pouzdanja u Boga.

89. U kojim obiteljima odrastu često najbolji muževi i žene?

Najplemenitiji muževi i žene odrastu često u onim obiteljima, u kojima otac i mati odgajaju svoju djecu u oskudici, neimućstvu i samozataji.

90. Što je činiti onima, koji nemaju djece?

Koji nemaju djece, neka se u prvom redu obrate molitvom Bogu, a onda neka zatraže savjeta u dobra i savjestna liečnika.

91. Koja je druga svrha ženitbe?

Druga je svrha ženitbe, da poda mužu i ženi radosti porodičnog života i da udovolje na zakonit način tjelesnom nagonu.

92. U kakvom je odnošaju obitelj prema ljudskom družtvu?

Obitelj je temelj državi i svemu ljudskom družtvu.

93. U kakvom je odnošaju obiteljski dom prema Crkvi?

Uspjeh božanskog poslanstva Crkve ovisi veoma mnogo o čistoći i svetosti obiteljskoga doma.

94. U kakvom je odnošaju obiteljski dom prema svećenicima i redovnicima?

Kakve su nam obitelji, takvi su nam svećenici i redovnici, jer su oni plod obitelji.

X. BRAČNI ŽIVOT

95. Što kaže Krist o vezi između muža i žene?

Krist kaže: »A u početku stvorenja, muža i ženu stvori Bog. Zato će ostaviti čovjek otca svojega i mater svoju i prionut će za ženu svoju, i bit će dvoje u jednom tielu ... Što je dakle Bog

sastavio, čovjek neka ne razstavlja« (Marko 10, 6-9).

96. Koja se međusobna prava dobivaju u ženitbi?

U ženitbi svaka stranka daje drugoj pravo na bračni život.

97. Smije li jedna stranka drugoj uzkratiti bračni život?

Nijedna stranka ne smije drugoj uzkratiti vršenje bračne dužnosti, osim radi važnih razloga.

98. Mora li svaka stranka imati obzira prema drugoj, kada traži vršenje bračne dužnosti?

Tražeći vršenje bračne dužnosti svaka stranka mora imati obzira prema drugoj.

99. Kojim se dobrim sredstvom može služiti žena, da sačuva poštivanje i ljubav svoga muža?

Žena će sačuvati ljubav i poštivanje svoga muža, ako bude obdržavala stanovitu bračnu čednost i stidljivost, i uviek nastojala, da bude čista i uredna.

100. Smiju li se muž i žena uzdržavati od bračnoga života?

Međusobnom privolom smiju

se muž i žena uzdržavati od bračnoga života, makar i za cielog im življenja.

101. Koja misao treba da posvećuje bračni odnošaj muža i žene?

Bračni odnošaj muža i žene treba da posvećuje misao, da su oni oruđe Božje za umnažanje ljudskoga roda, dakle suradnici Božji u stvaranju novih ljudi.

XI. TRUDNOĆA I POROD

102. Kada počinje čovječji život djeteta?

Čovječji život djeteta počinje začećem.

103. Kada se združi duša s tielom?

Duša se združi s tielom u začeću.

104. Je li grieh zapriečiti začeće?

Zapriečiti začeće na bilo koji nedozvoljeni način jest težak grieh.

105. Što valja suditi o onima, koji se služe sredstvima, da zaprieče začeće?

Koji se služe sredstvima, da zaprieče začeće, počinjaju težak grieh, jer gaze Božji zakon i zlorabe Božje dobročinstvo.

106. Je li težak grieh omesti izvršeno začeće?

Omesti izvršeno začeće jest težak grieh ubijstva.

107. Što valja suditi o onima, koji uzrokuju ili počine pometnuće?

Koji prouzrokuju nagovaranjem, zastrašivanjem, pomaganjem ili počine pometnuće (razkopaju plod), krivi su najgadnijeg umorstva, a povrh toga padaju odmah u izobćenje iz sv. Crkve, od koje ih kazne može riešiti samo biskup.

108. Šta može mati učiniti za dobro čeda, što ga pod srdcem nosi?

Za dobro čeda, što ga pod srdcem nosi, neka se mati čuva koliko može prevelike i žestoke srditosti, žalosti, potresa živaca i uobće svake uzrujanosti; dobra i zla svojstva majke, često prelaze na čedo.

109. Da li je dopušteno uzeti život nerođenom djetetu, da se spasi život majci?

Nikad nije dopušteno uzeti život nerođenom djetetu, pa ni zato, da se spasi život majci.

110. Što treba suditi o kirurgijskim operacijama kod poroda?

Dopuštene su sve nuždne operacije u porodu izuzevši one, kojima se izravno usmrćuje mati ili diete.

111. Što valja učiniti, kad je velika opasnost, da bi diete moglo umrieti, prije nego se rodi?

Kad je velika opasnost, da bi diete moglo umrieti, prije nego se rodi, treba diete krstiti na kojemgod dielu njegova tiela, (ako je moguće na glavi), još prije nego je posve rođeno.

112. Tko treba da krsti diete, koje nije posve rođeno?

Bit će dobro, da se pouči liečnik ili bolničarka, da pokrsti, ako je to nuždno, prije nego se diete posve rodi.

113. Kako treba krstiti diete, kad je nuždno krstiti ga na kojem drugom dielu, a ne na glavi?

Kad je nuždno da se diete krsti na kojem drugom dielu a ne na glavi, treba ga krstiti uvjetno ovako: »Ako je moguće, ja te krstim u ime Otca i Sina i Duha Svetoga.« (b e z »Amen«!)

114. Šta valja učiniti, ako se diete rodi živo, pošto je bilo kršteno ne na glavi, nego na drugom dielu tiela?

Ako se diete rodi živo, pošto je bilo kršteno ne na glavi, nego na drugom

dielu tiela, valja ga opet krstiti uvjetno: »Ako nisi kršteno, ja te krstim u ime Otca i Sina i Duha Svetoga.«

115. Šta treba učiniti, ako je mati mrtva, a nerođeno diete živo?

Ako je mati mrtva, a nerođeno diete još živo, treba da liečnik izvrši tako zvanu »carsku operaciju« (sectio caesarea), ako je nade, da bi se nerođeno diete moglo pokrstiti.

116. Šta mora utješiti majku, koja trpi?

Majku, koja trpi, mora da tješi misao, da se Bog napose brine za majke svoje djece.

117. Koja je najplemenitija misao majke?

Najplemenitija je misao majke, da ona nesebično stavlja na kocku svoj život za život svoga čeda.

118. Kakvo treba da je duševno stanje majke prije poroda?

Majka prije porođaja neka se izpovjedi i pričesti, neka se mirno ufa u Boga i neka svlada svaki bezkoristni nemir i razdražljivost.

119. Šta je uvod rodilje?

Uvod rodilje jest onaj liepi blagoslov,

što ga katoličke majke dobivaju u crkvi poslije poroda.

120. Da li blagoslov dobivaju i one majke, kojima je diete umrlo?

Taj blagoslov mogu dobiti sve majke, pa i one, koje rode mrtvo čedo ili kojima diete umre prije krštenja.

XII. OTČINSTVO I MATERINSTVO

121. U čemu je roditeljsko dostojanstvo?

Roditelji imadu udio u stvaranju novih stvorova, učinjenih na sliku i priliku Božju, i njima je povjerena briga za dušu i tielo djece.

122. Za koga će odgovarati roditelji Bogu?

Roditelji će odgovarati Bogu za neumrle duše djece povjerene njihovoj skrbi.

123. Koja je prva i najveća dužnost roditelja?

Prva i najveća je dužnost roditelja uzgajati djecu u strahu i ljubavi Božjoj.

124. Kada treba da se počne uzgoj djece?

Uzgoj djece treba da se počne odmah, čim djeca počnu spoznavati stvari oko sebe.

125. Koja je prva krepost, što je valja usaditi u dječju dušu?

Čistoća je prva krepost, koju valja usaditi u dječju dušu.

126. Koji je temelj krepostnu životu?

Temelj krepostnu životu jest prava savjest.

127. Kada se počne razvijati savjest?

U većini se djece savjest razvije po svoj prilici prije dobi od šest godina.

128. Kako se stvara prava savjest?

Prava se savjest stvara tako, da se u dječji um i srdce uciepi pomoću vjerskih razloga ljubav k svemu, što je dobro i čisto, a mržnja na sve, što je zlo.

129. Kakovu važnost za kasniji život ima ovakova savjest probuđena u ranom djetinstvu?

Ovakova savjest probuđena u ranom djetinstvu obično je temelj ćudorednom značaju kroz cieli život.

130. Što treba da zahtievaju roditelji od dojilja i dadilja?

Roditelji treba da zahtievaju od dojilja i dadilja, da budu čedne i pristojne i s malenom dječicom.

131. Koja opasnost prieti često od dojilja i dadilja?

Dojilja i dadilja može u djetetu uzrokovati krivu savjest s obzirom na čistoću i čednost za čitav život.

132. Što valja reći o grješnim navikama mladića i djevojaka?

Grješne navike mladića i djevojaka imadu svoj korien ponajviše u nedostatcima prvog uzgoja.

133. Kada valja učiti djecu moliti?

Djecu valja učiti moliti, čim mogu govoriti.

134. Koji je liepi običaj, kojeg se drže mnogi roditelji?

Liep je običaj, kad roditelji drže diete na svojim koljenima, pa skupa s njim mole svoje molitve.

135. Kojim drugim krepostima treba učiti nejaku dječicu?

Glavne ili temeljne kreposti valja uciepiti u srdca djece od početka, osobito poslušnost, poniznost i čistoću.

136. Šta je misliti roditeljima o mušicama i hirovima njihove dječice?

Neka znadu roditelji, da su mušice i hirovi njihove dječice znakovi značaja, koji će ih pratiti kroz život.

137. Kako valja uobće da postupaju roditelji sa svojom djecom?

Roditelji sa svojom djecom neka postupaju s poštovanjem i pravedno, i neka dadu djeci osjetiti, da im oni vjeruju i imaju povjerenje u njih.

138. O čemu treba da roditelji pouče za ženitbu svoje sinove i kćeri, kad dosegnu potrebitu dob?

Neka ih pouče o dužnostima i dostojanstvu ženitbe.

139. Što treba da učine mladić ili djevojka, prije nego obeća ženitbu?

Prije nego obeća ženitbu mladić ili djevojka neka zaištu savjet u svojih roditelja.

140. Treba li onaj, tko se hoće ženiti (udati) upoznati svoga budućega druga?

Onaj, koji se hoće ženiti (udati), treba da dobro upozna svog budućeg druga, njegov život, značaj, zdravlje, roditelje. Do svega toga uvelike stoji bračna sreća.

141. Čega treba da se čuvaju mladić i djevojka prije ženitbe?

Mladić i djevojka neka se čuvaju svega, što vrieđa kršćansku stidljivost.

142. Smije li djevojka ići sama s mladićem?

Djevojka ne smije ići sama s mladićem ni noću ni danju.

143. Koliko vremena smiju mladić i djevojka voditi poznanstvo?

Mladić i djevojka u običnim okolnostima neka vode poznanstvo pola godine ili najviše godinu dana, a onda neka se ili vjenčaju ili raziđu.

144. Šta valja da čine roditelji, kad opaze, da im koje diete ima zvanje za redovnički ili svećenički stalež?

Kad roditelji opaze, da im koje diete ima zvanje za redovnički ili svećenički stalež, neka nastoje da to zvanje podržavaju molitvom i dobrim savjetom, i neka to smatraju najvećim blagoslovom, što ga dragi Bog može poslati za njihovu obitelj.

ŠTO TREBA ZNATI ZA VJENČANJE

ZNAMENJE SVETOGA KRIŽA

U ime + Otca i Sina i Duha Svetoga.
Amen.

OTČE NAŠ

Otče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje. Dođi kraljevstvo Tvoje. Budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji da nam danas. I odpusti nam duge naše, kako i mi odpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.
Amen.

ZDRAVO MARIJO

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom; blagoslovena Ti među ženama i blagosloven plod utrobe Tvoje Isus.
Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike sada i na čas smrti naše.
Amen.

SLAVA OTCU

Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu.
Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vieke vjekova. Amen.

VJEROVANJE APOSTOLSKO

Vjerujem u Boga, Otca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, razpet, umro i pokopan; sašao nad pako; treći dan uzkrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Otca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, obćinsvo svetih, oproštenje grieha, uzkrsnuće tiela, život vječni.
Amen.

DESET ZAPOVIEDI BOŽJIH

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj; nemaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga izprazno.
3. Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji.
4. Poštuj otca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.

5. Ne ubij.
6. Ne sagrieši bludno.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.
9. Ne poželi žene bližnjega svoga.
10. Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga.

PET ZAPOVIEDI CRKVENIH

1. Svetkuj zapovjedne blagdane.
2. Slušaj pobožno svetu Misu u nedjelju i u ostale zapovjedne blagdane.
3. Posti zapovjedne poste, i u određene dane ne mrsi.
4. Svake se godine najmanje jedanput izpovjedi, i o Uzkrsu se pričesti.
5. Ne svatbuj svečano u zabranjeno vrieme.

SEDAM SVETIH SAKRAMENATA

1. Kršćenje.
2. Potvrda.
3. Presveti Oltarski Sakramenat.
4. Pokora.
5. Posljednje pomazanje.
6. Sveti red.
7. Ženitba.

PET GLAVNIH ISTINA KRŠĆANSKIH

1. Samo je jedan Bog.
2. Tri su božanske osobe.
3. Bog je sve stvorio, sve uzdržava i upravlja.
4. Sin je Božji čovjekom postao i smrću nas svojom na križu odkupio.
5. Bog dobro viekom nagrađuje, a zlo viekom kazni.

DUŽNOSTI KRŠĆANSKE

1. Kloni se zla duhovnoga ili grieha.
2. Čini dobro, ili drži zapoviedi Božje i živi krepostno.

SADRŽAJ

